ततस्तु राजवचनाद्राक्षसाः कामरूपिणः । निर्ययुर्व्विकृताकाराः सहस्रशतसङ्घशः । १६२५५
शस्त्रवर्षाणि वर्षन्तो द्रावयित्वा वनौकसः । प्राकारं शोभयन्तस्ते परं विक्रममास्थिताः ।
समाषराशिसदृशैर्ब्बभूव क्षणदारचरैः । कृतो निर्व्वानरो भूयः प्राकारो भीमदर्शनैः ।
पेतुः शूलविभिन्नाङ्गा बहवो वानरर्षभाः । स्तम्भतोरणभग्नाश्च पेतुस्तत्र निशाचराः ।
केशाकेश्यभवद्युद्धं रक्षसां वानरैः सह । नखैर्दन्तैश्च वीराणां खादतां वै परस्परं ।
निष्टनन्तो ह्युभयतस्तत्र वानरराक्षसाः । हता निपतिता भूमौ न मुञ्चन्ति परस्परं । १६२६०
रामस्तु शरजालानि ववर्ष जलदो यथा । तानि लङ्कां समासाद्य जघ्नुस्तान् रजनीचरान् ।
सौमित्रिरपि नाराचैर्दृढधन्वा जितक्लमः । आदिश्यादिश्य दुर्गस्थान् पातयामास राक्षसान् ।
ततः प्रत्यवहारोऽभूत् सैन्यानां राघवाज्ञया । कृते विमर्दे लङ्कायां लब्धलक्ष्यो जयोत्तरः ।
इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि रामोपाख्यानपर्व्वणि लङ्काप्रवेशे त्र्यशीत्यधिकद्विशतोऽध्यायः ॥ २८३ ॥
॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ ततो निविशमानांस्तान् सैनिकान्रावणानुगाः । अभिजग्मुर्गणानेके पिशाचक्षुद्ररक्षसां ।
पर्व्वणः पतनो जम्भः खरः क्रोधवशो हरिः । प्ररुजश्चारुजश्चैव प्रघसश्चैवमादयः । १६२६५
ततोऽभिपततां तेषामदृश्यानां दुरात्मनां । अन्तर्द्धानबधं तज्ज्ञश्चकार स विभीषणः ।
ते दृश्यमाना हरिभिर्ब्बलिभिर्दूरपातिभिः । निहताः सर्व्वशो राजन् महीं जग्मुर्गतासवः ।
अमृष्यमाणः सबलो रावणो निर्ययावथ । राक्षसानां बलैर्घोरैः पिशाचानाञ्च संवृतः ।
युद्धशास्त्रविधानज्ञ उशना इव चापरः । व्यूह्य चौशनसं व्यूहं हरीनभ्यवहारयत् ।
राघवस्तु विनिर्यान्तं व्यूढानीकं दशाननं । वार्हस्पत्यं विधिं कृत्वा प्रत्यव्यूहन्निशाचरं । १६२७०
समेत्य युयुधे तत्र ततो रामेण रावणः । युयुधे लक्षणश्चापि तथैवेन्द्रजिता सह ।
विरूपाक्षेण सुग्रीवस्तारेण च निखर्व्वटः । तुण्डेन च नलस्तत्र पटुशः पनसेन च ।
विसह्यं यं हि यो मेने सह तेन समेयिवान् । युयुधे युद्धवेलायां स्वबाहुबलमाश्रितः ।
स संप्रहारो ववृधे भीरूणां भयवर्द्धनः । लोमसंहर्षणो घोरः पुरा देवासुरे यथा ।
रावणो राममानर्च्छच्छक्तिशूलासिवृष्टिभिः । निशितैरायसैस्तीक्ष्णैरावणञ्चापि राघवः । १६२७५
तथैवेन्द्रजितं यत्तं लक्ष्मणो मर्म्मभेदिभिः । इन्द्रजिच्चापि सौमित्रिं बिभेद बहुभिः शरैः ।
विभीषणः प्रहस्तञ्च प्रहस्तश्च विभीषणं । खगपत्रैः शरैस्तीक्ष्णैरभ्यवर्षद्गतव्यथः ।
तेषां बलवतामासीन्महास्त्राणां समागमः । विव्यथुः सकला येन त्रयो लोकाश्चराचराः ।
इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि रामोपाख्यानपर्व्वणि रामरावाणयुद्धे चतुरशीत्यधिकद्विशतोऽध्यायः ॥ २८४ ॥
॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ ततः प्रहस्तः सहसा समभ्येत्य विभीषणं । गदया ताडयामास विनद्य रणकर्कशः ।
स तयाऽभिहतो धीमान् गदया भीमवेगया । नाकम्पत महाबाहुर्हिमवानिव सुस्थिरः । १६२८०
ततः प्रगृह्य विपुलां शतघण्टां विभीषणः । अनुमन्त्र्य महाशक्तिं चिक्षेपास्य शिरः प्रति ।
तन्न्यास तया वेगाद्राक्षसोऽशनिवेगया । हृतोत्तमाङ्गो ददृशे वातरुग्न इव द्रुमः ।